

**Gelegenheidstoespraak op 14.06.2014
naar aanleiding van 125 jaar beroepsvereniging Sint-Fiacre**

door Ivo Pauwels – groenauteur en voorzitter competitie Vlaamse tuinaannemer

Tuinaanleg in West-Vlaanderen: trends en kansen

Dames en Heren,

Het is voor mij een grote eer u te mogen toespreken. Bovendien mag ik dat na twee eminente sprekers met een grote kennis en inhoud, als Mia en Dirk. Sta mij toe me, gezien het onderwerp van mijn toespraak, vooral te richten tot de tuinaannemers onder jullie.

Honderdvijfentwintig jaar Koninklijke Hofbouwmaatschappij Sint-Fiacre. Het is niet niks. Hoeveel beroepsorganisaties bereiken deze hoge leeftijd en hoeveel zijn dan nog springlevend, huppelend als een uitgelaten adolescent op het elan van hun leden en bestuur? Dat kan alleen als de leden van vroeger en nu uit het allerbeste hout zijn gesneden.

Ik sta hier niet als man van wetenschap, maar als een tuin- en natuurliefhebber die drijft op verwondering. Van verwondering tot bewondering is vaak een kleine stap.

Tal van tuinaannemers, hoveniers en tuinaanleggers weten al jaren dat ik de grootste bewondering koester voor de pronkstukken uit hun realisaties, voor de tuinen die ze aanleggen. Bovendien en uiteraard gaat mijn bewondering ook uit naar de mensen van het vak zelf, die vaak wel tien stielen onder de knie hebben.

Soms, wanneer ik aan een boek schrijf, heb ik even het gevoel tot deze zelfde vakgroep te behoren: ook ik werk net als de tuinaannemers met klinkers en medeklinkers.

Ik kan er echter niet met evenveel talent en gaafheid onberispelijke paden en terrassen mee toveren, zoals de vele begenadigde tuinaannemers en tuinaanleggers die uw provincie rijk is.

Toen Dirk Vandromme me vroeg over tuinaanleg in West-Vlaanderen te spreken en de trends en de kansen onder de loep te nemen, heb ik deze eervolle opdracht onmiddellijk aanvaard.

Waarom?

De wedstrijd De Vlaamse Tuinaannemer heeft me veel geleerd en getoond. Nu ik na achttien jaar de balans opmaak, kom ik tot de niet eens verrassende vaststelling dat de West-Vlaamse tuinaannemers een groot deel van de prijzen wegkapen.

Dat hun tuinen door de vakjury alom geprezen worden, staat buiten kijf.

Daar zijn een aantal redenen voor.

Er is zonder meer de grote vakkennis gepaard met een niet aflatende werklust die de hoekstenen zijn van de schitterende tuinen in uw provincie. Dat is keihard de prestatie van de tuinaannemers en tuinaanleggers. Van de oprit tot de strak geschoren haag die de tuin met het landschap of de andere tuinen verbindt, getuigt elk onderdeel van de tuin van vakkennis en van veel meer, namelijk van liefde voor het vak, van de wil schoonheid te creëren, steenharde schoonheid. Groene buitenkamers of moet ik zeggen buitenkansen.

Vijvers en zwembaden, tuinhuizen, verhardingen allerhande omkransen de tuinaannemers als het goed is met prachtig groen.

Bovendien hebt u, hier in West-Vlaanderen het geluk aan uw zijde. Zo lijkt het toch en zo is het ook, maar slechts ten dele. In uw provincie is er nog ruimte. In uw provincie, en ook dat is weer het gevolg van de legendarische werklust die de mensen hier kenmerkt, zit nog geld. Geld dat niet door deuren en vensters wordt buiten gegooid, maar geïnvesteerd in duurzame projecten, ook in het huis én gelukkig voor de tuinaannemers ook in de tuin.

Wat op het eerste zicht een godsgeschenk is, vormt tegelijk een grote uitdaging. Het vraagt dat de tuinaannemers meer dan elders misschien mee-evolueren. De zwemvijver komt in de mode en hop, ze drijven de graafmachine aan, smijten fantasie en mankracht in de grond, nemen hun verborgen toverstokje in de hand en weken later maakt de zwemvijver vis en mens gelukkig.

Het terras wordt een lounge, buitenkeukens worden gecreëerd, paardenstallen moeten worden geïntegreerd in de tuin, ze doen het, zwetend en proestend soms, een enkele keer met een krachtige vloek die en dat weet ik wel zeker Sint Fiacre zonder pardon vergeeft, maar altijd met een prachtig resultaat voor ogen, met liefde en aandacht voor het detail. De voorbeelden die ik mocht aanschouwen zijn legio.

Wie uitdagingen aangaat en overwint groeit in bekwaamheid. Zo is er het specifieke klimaat van de kustprovincie, ver van de zee is het zacht, zachter dan dat van de rest van ons land. Maar dicht bij de zee, in de duinen, in de niet aflatende zeebries en de zoutspray aan de zeereep is het guur voor planten en tuinen. En toch slaagt het gros van de tuinaannemers erin ook daar aangename tuinen en fraai openbaar groen te verwezenlijken.

Dames en Heren, u heeft in uw provincie zowel zware polderklei, als stuifzandbodems, en ook duinen als diverse ondergrond om een tuin op te realiseren. U heeft open landschappen die de tuinaannemers vaak met zwier in de tuinontwerpen en realisaties weten te benutten. En u hebt steden. Steden die uitbreiden, historische steden en steden die bruisen van bedrijvigheid.

De stad vormt van oudsher én in alle tijden een uitdaging en ze is dat opnieuw voor de tuinaanleggers, ook in uw provincie. De stad maakt vrij. De stad stelt nieuwe uitdagingen, die torenhoge eisen stellen. Tuinaanleg op hoog technisch en logistiek niveau. Daktuinen groeien waar ze nauwelijks kunnen kruipen. Het zijn ware hoogstandjes. Je zou ze de acrobatieën van de tuinaanleg kunnen noemen.

En juist in de toenemende verstedelijking van het landschap groeit het belang van groen. Wat schaars is verhoogt vaak in waarde. Dat is een economische wetmatigheid.

De opdrachtgevers zijn over het algemeen tweeverdieners met weinig tijd. Ook de tuinen die ze willen stellen specifieke eisen vooral op gebied van onderhoud. Mooie, onderhoudsarme, maar allesbehalve saaie tuinen die alle functies vervullen zijn het verwachtingspatroon van deze opdrachtgevers.

Arme tuinaannemers, vul het maar in. Waarachtig, geen sinecure.

Sommige tuinaannemers hebben zich gespecialiseerd, onder meer tot boomverzorgers, een nieuwe en vooral functionele en nuttige groep Alpinisten zonder hoogtevrees. Andere zijn onnavolgbare padenleggers. Specialisatie en terreinafbakening zijn aan de orde.

Iedereen kan vaststellen dat de tuinen vooral in de stedelijke omgeving en in nieuwe verkavelingen beduidend kleiner in oppervlakte worden. En toch moeten die tuinen en het openbaar groen dat een verkaveling of een stedelijke omgeving kleurt geeft tal van functies vervullen.

Een kleine tuin groots maken is een grote uitdaging. Die de gezonde spanning tussen tuinarchitect of tuinontwerper en tuinaanlegger aanwakkert.

Vullen beide beroepen die van conceptuele ontwerper en technisch-esthetisch regisseur, de tuin- en landschapsarchitect enerzijds en die van technicus-uitvoerder, de tuinaannemer anderzijds elkaar naadloos aan, dan worden ze vaak ook verenigd in één bedrijf of zelfs in één persoon.

Het tuinbouwonderwijs in West-Vlaanderen levert meer en meer tuinarchitecten af het ontwerpen combineren met tuinaanleg- en onderhoud.

En toch kan ik me niet van de indruk ontdoen dat er in de praktijk nog vaak een vorm van rivaliteit opdoemt tussen diegenen die louter als tuinarchitect en ontwerper functioneren en zij die als zuivere tuinaannemer door het beroepsleven stappen. Het wegwerken van die rivaliteit is uiteraard noodzakelijk om tot een nog beter samenwerking te komen.

Om vele redenen, niet in het minst die van de rendabiliteit, is de verleiding groot dat de tuinaannemer hoofdzakelijk aannemer wordt van verhardingswerken allerhande. Dat gaat ten nadele van het hoveniersberoep, want planten zijn zacht en kwetsbaar.

Al te dikwijls wordt teruggегrepen naar planten die hun waarde in het verleden hebben bewezen om zo in het kwetsbare deel van uw edel beroep, de beplanting op zeker te spelen. Al is die zekerheid vaak schijn. Planten als *Hydrangea arborescens* 'Annabelle' om er maar één te noemen zijn lang voorbijgestreefd door betere cultivars die wel moeiteloos rechtop blijven staan of mooier en langer bloeien.

Sint-Fiacre is als vereniging van hofbouwkundigen eerbiedwaardig oud, maar ook jong en speels. En de generatie van nu doet er goed aan de wortels van het beroep een gezonde voedingsbodem te geven.

De titel, ik durf zeggen de eretitel, van groenmanager die de tuinaannemers toekomt, verwijst ontegenzeggelijk naar de wortels van uw beroep, de hovenier of hofbouwkundige die uw voorgangers waren.

Het is zo dat u meer en meer zult werken met onderaannemers voor specifieke taken, dat u uw steeds mondiger wordende klanten voortdurend van uw deskundigheid zult moeten

overtuigen, dat u aan welomschreven beroepsprofielen en competentienormen zult moeten beantwoorden. Hier is bijscholing voor nodig. Geen beroep kan nog zonder. Zeker het veelzijdige beroep van groenmanager niet

U bent inderdaad managers. Maar u blijft ook groenmanagers. Groen verwijst naar uw wortels als hofbouwkundigen, het verwijst naar liefde voor de natuur en liefde veronderstelt kennis. U heeft ooit toch kennis gemaakt met uw partner niet?

Groen is en blijft de partner bij uitstek voor de tuinaannemer: gazons, fraaie massieven, vaak zonder buxus in deze helse tijden van cylindrocladium, bloemenborders, laantjes en dreven, graskanten, strakke en landschappelijke hagen, maken de tuin even krachtig en sterk als de hardste blauwe steen, de keiharde kasseien, de klinkers en houten vlonders die de bovenhand dreigen te krijgen.

Haal de neus niet op voor onderhoud, of besteedt het uit, maar stel ook dit werk op prijs en waardeer het. Tuinonderhoud is en blijft een pijler voor het beroep van tuinaannemer. Oude mensen kunnen daardoor in hun woning met tuin blijven wonen, tweeverdieners kunnen van hun goed onderhouden tuin zoals de slogan van vlam zegt 'Keihard Genieten'.

Er is een sterke evolutie naar nieuwe harde materialen: polybeton is aan een opmars bezig, natuursteen uit het Oosten, keramische tuintegels, Corten staal vindt steeds meer toepassingen, aluminium, gelaagd glas, allerhande kunststoffen en noem maar op.

Dat is goed. Het is een zoveelste uitdaging ook de verwerking hiervan onder de knie te krijgen.

Ik ken geen beroep dat een grotere verscheidenheid aan bekwaamheid vergt, zelfs als een groenmanager verstandig delegeert. De tuinaannemer is de multifunctionele vakman bij uitstek.

De uitdagingen waar de geregistreerde tuinaannemers voor staan zijn tegelijk hun grote kansen, want beunhazen en toevallige knoeiers zullen nooit een daktuin op niveau kunnen aanleggen, zullen kleine tuinen kneuterig verknoeien, zullen het landschap, en daartoe behoren evenzeer de kerktorens van de stad, in hun ontwerpen en uitvoering vergeten, zullen geen duurzame kleine, onderhoudsarme en toch behaaglijke en gevarieerde tuinen, of heerlijke parken en verrassende plantsoenen kunnen aanleggen.

Deze uitdagingen: de kleine tuin, de daktuin, gloednieuwe materialen, vijvers, zwembaden en zwembaden, lounges en buitenkeukens en de andere trends die ik u in mijn betoog heb geschetst zijn even zovele kansen, mogelijkheden die het beroep van tuinaannemer nog meer glans bijzetten.

Tuinaannemers zijn veelzijdig. Ze hebben een beroep om jaloers op te zijn.

Dank u wel.

Kortrijk – Marke
d-hotel Abdijmolen

14.06.2014

SF-14-037